

Mistra SAMS resultatkonferens
16 april, kl 10-15

Mistra SAMS

Olika förändringsstadier vid byte av färdmedel

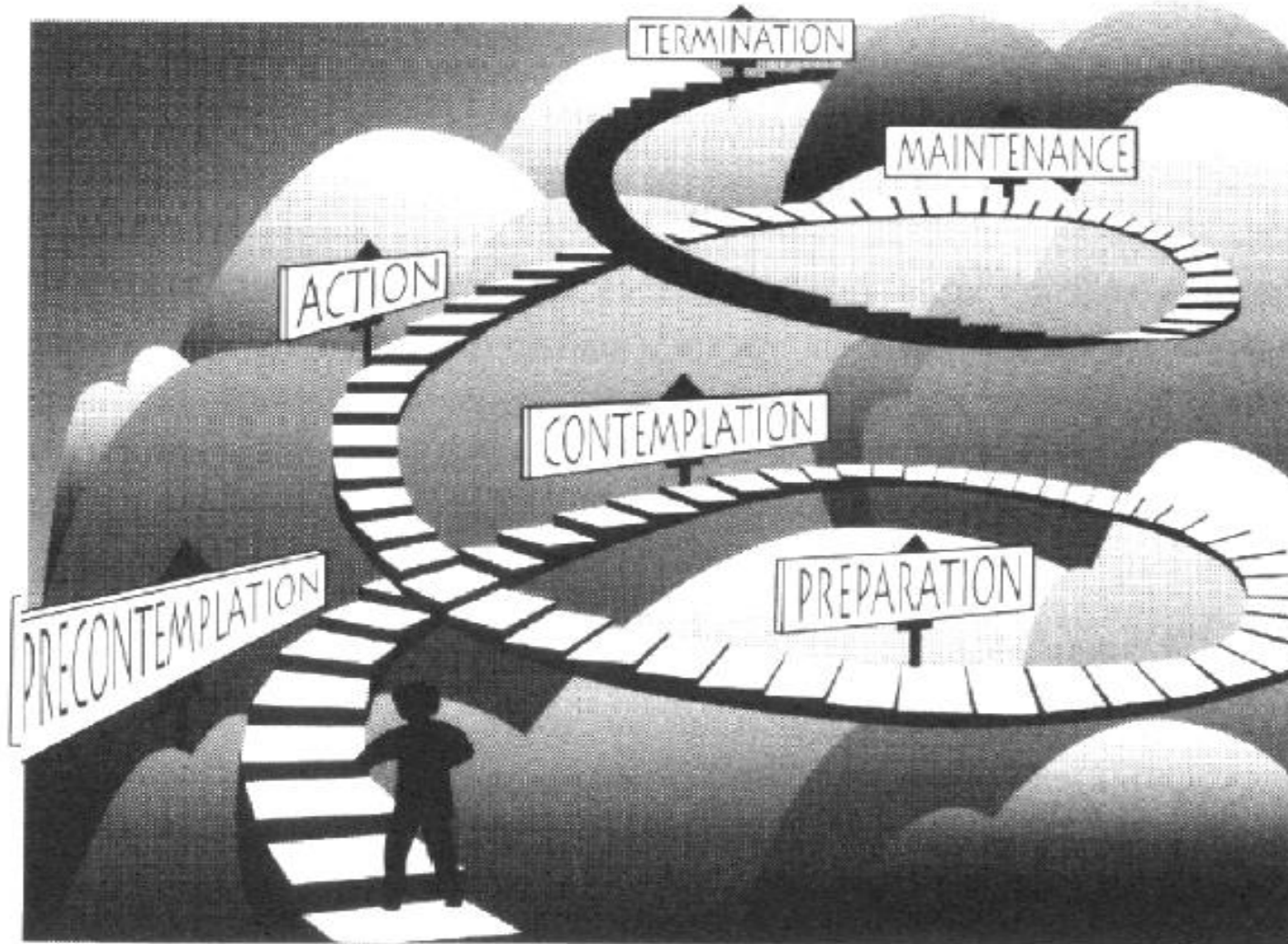
Henriette Wallén Warner, Jan Andersson, Gunilla Björklund

Vid alla förändringar genomgår vi olika stadier från förnekelse till aktivitet. För att kunna påverka personers färdmedelsval är därför det viktigt att vi förstår den här processen.

Datainsamling med hjälp av:

- TravelVu Appen (Trivector)
- Enkäter

TransTheoretical Model of change; TTM

Prochaska & DiClemente, 1983

TTM: 5 stadier

1. Det förmedvetna stadiet (precontemplation)
Det finns inga funderingar på att förändra beteendet.
2. Det begrundande stadiet (contemplation)
Det finns en ökad medvetenhet om några av fördelarna med ett förändrat beteende men nackdelarna överväger fortfarande.
3. Det förberedande stadiet (preparation)
Vi har bestämt oss för att genomföra förändringen och söker information om hur detta kan omsättas i praktiken.
4. Det handlande stadiet (action)
Vi utför det nya beteendet.
5. Det vidmakthållande stadiet (maintenance)
Vi har utfört beteendet under en längre period.

TTM: 3 stadier av förändrat pendlingsfärdmedelsval

1. Det förmedvetna stadiet (precontemplation)
Jag har inte för avsikt att börja cykla/åka kollektivt/köra bil under de närmaste tre månaderna.

*Förmedvetna
(pre-motivation)
Antal C: 114 K: 30 B:118*
2. Det begründande stadiet (contemplation)
Jag funderar på att börja cykla/åka kollektivt/köra bil regelbundet under de närmaste tre månaderna.

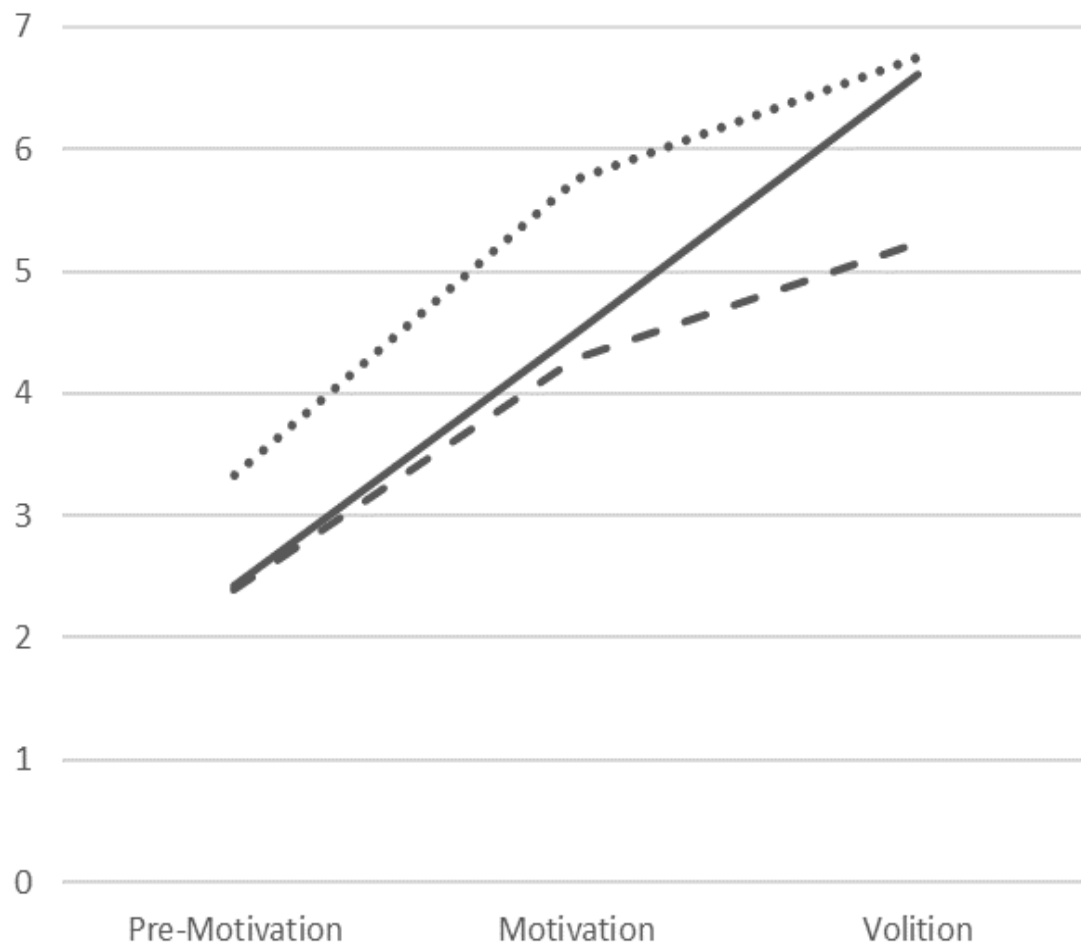
*Planerande
(motivation)
Antal C: 105 K: 73 B:92*
3. Det förberedande stadiet (preparation)
Under de senaste tre månaderna har jag ibland cyklat/åkt kollektivt/kört bil.
4. Det handlande stadiet (action)
Under de senaste tre månaderna har jag cyklar/åker kollektivt/kört bil minst två gånger i veckan.

*Agerande
(volition)
Antal C: 71 K: 187 B:77*
5. Det vidmakthållande stadiet (maintenance)
Jag har cyklat/åkt kollektivt/kört bil minst två gånger i veckan under mer än tre månader.

Cykel

	Förmedvetna Medelvärde	Planerande Medelvärde	Agerande Medelvärde	Skillnad
Ålder	44	41	43	i.s.
Kön (% kvinnor)	55	56	42	i.s.
Den dagliga träningens betydelse (1-7: betydelsefull)	4.21	4.36	4.45	i.s.
Miljöfaktorers betydelse (1-7: betydelsefull)	4.04 ^a	4.26 ^{a, b}	4.39 ^b	F = 3.25 [*]
Tillgänglighet (1-7: lättillgängligt) Perceived Accessibility Scale (PAC)	5.45	5.54	5.53	i.s.
Nöjdhet (1-7: nöjd) Satisfaction with Travel Scale (STS)	4.81 ^a	4.89 ^{a, b}	5.22 ^b	F = 4.62 [*]

Cykel

	F Medel	P Medel	A Medel
Beteende (andel)	0.01 ^a	0.03 ^a	0.50 ^b
Attityd	3.33 ^a	5.75 ^b	6.75 ^c
Subjektiv Norm	2.39 ^a	4.29 ^b	5.24 ^c
Upplevd kontroll	2.43 ^a	4.50 ^b	6.61 ^c

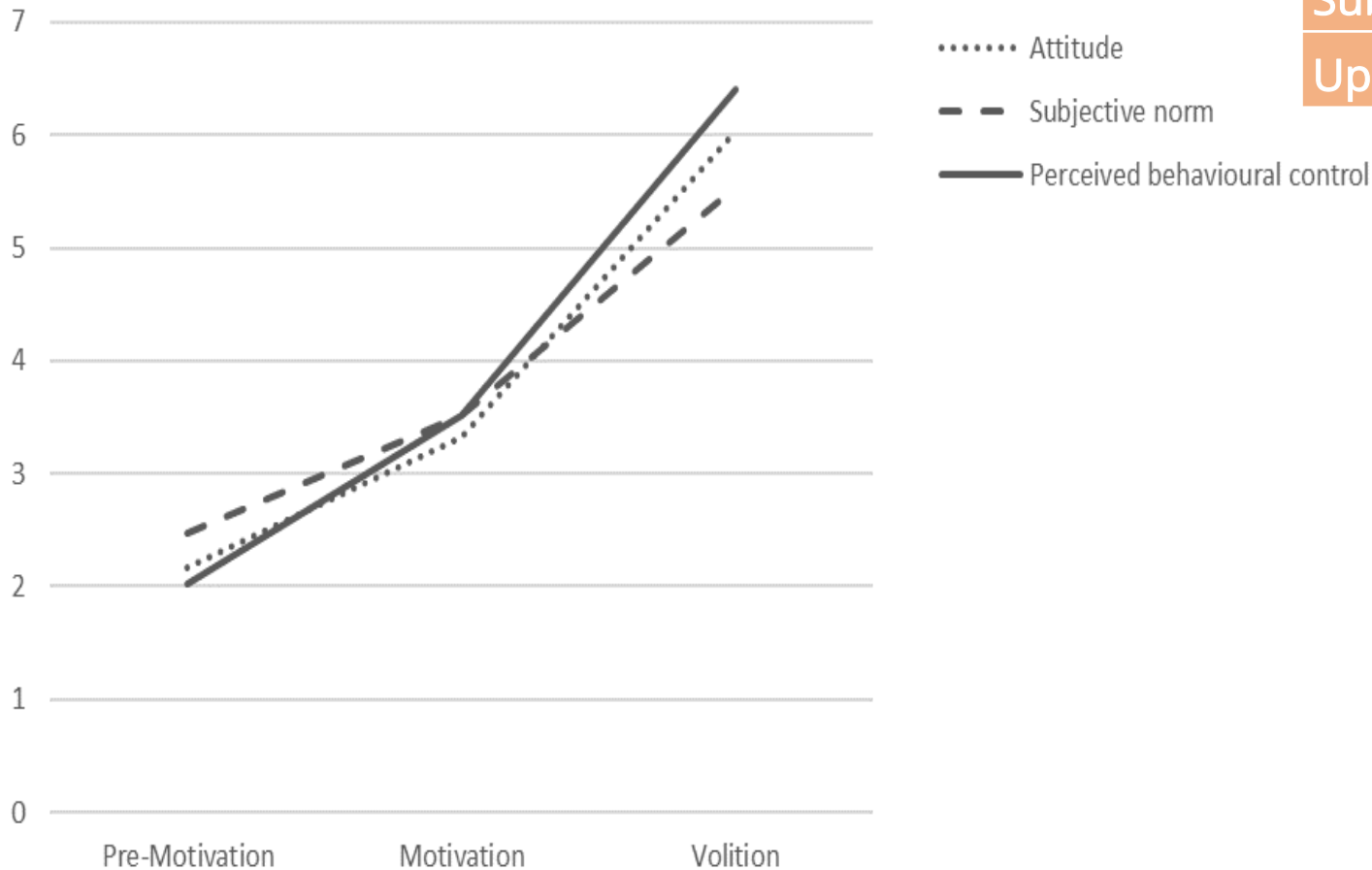
1-7; högt värde indikerar en positivare inställning

- Attitude
- - - Subjective norm
- Perceived behavioural control

Kollektivtrafik

	Förmedvetna Medelvärde	Planerande Medelvärde	Agerande Medelvärde	Skillnad
Ålder	45	43	41	i.s.
Kön (% kvinnor)	48	49	54	i.s.
Den dagliga träningens betydelse (1-7: betydelsefull)	4.43	4.33	4.31	i.s.
Miljöfaktorers betydelse (1-7: betydelsefull)	4.14	4.19	4.23	i.s.
Tillgänglighet (1-7: lättillgängligt) Perceived Accessibility Scale (PAC)	5.76 ^{a, b}	5.96 ^a	5.51 ^b	F = 8.77 ^{***}
Nöjdhet (1-7: nöjd) Satisfaction with Travel Scale (STS)	5.46 ^a	5.42 ^a	4.68 ^b	F = 23.03 ^{***}

Kollektivtrafik

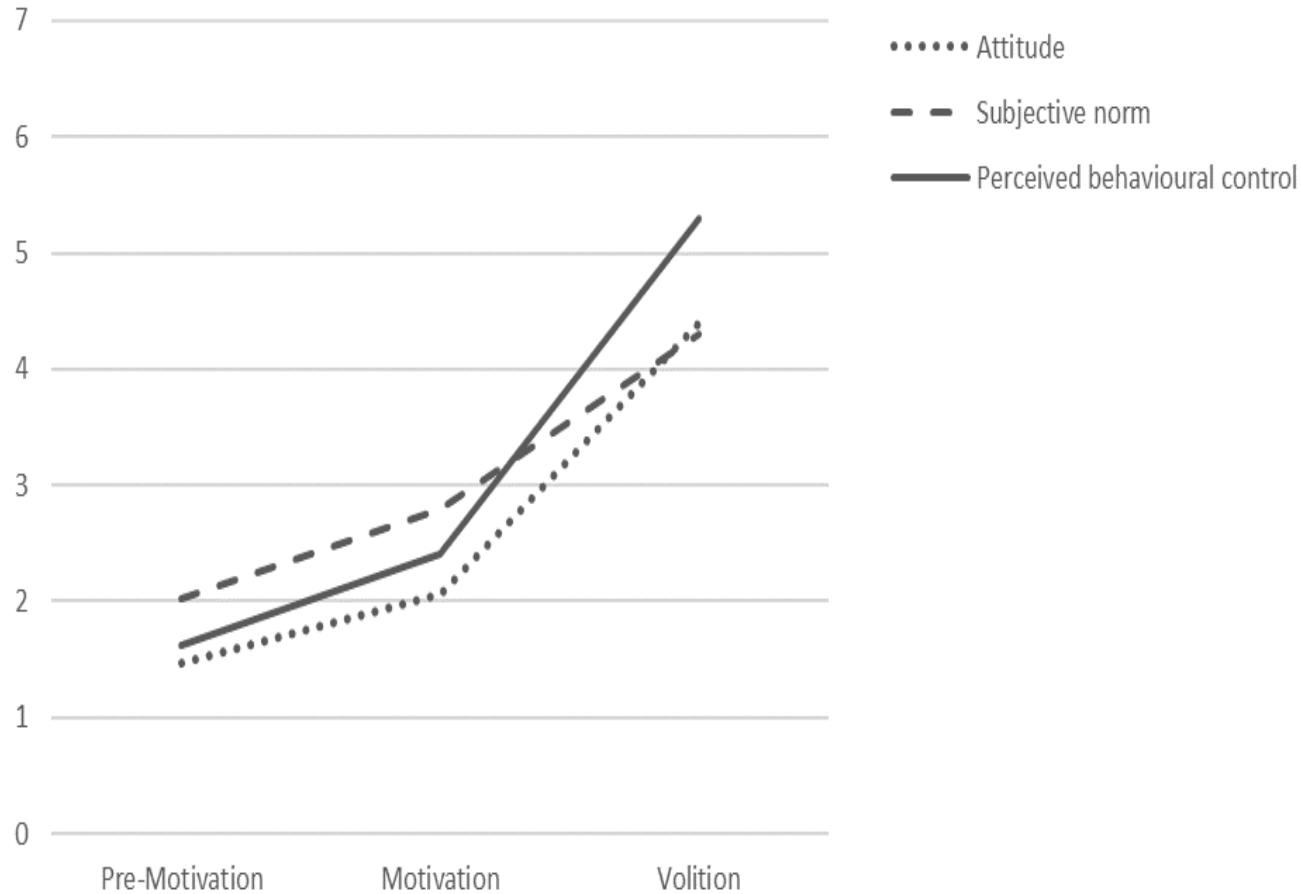
	F Medel	P Medel	A Medel
Beteende (andel)	0.01 ^a	0.10 ^a	0.65 ^b
Attityd	2.17 ^a	3.33 ^b	6.03 ^c
Subjektiv Norm	2.48 ^a	3.51 ^b	5.54 ^c
Upplevd kontroll	2.03 ^a	3.51 ^b	6.40 ^c

1-7; högt värde indikerar en positivare inställning

Bil

	Förmedvetna Medelvärde	Agerande Medelvärde	Planerande Medelvärde	Skillnad
Ålder	40	43	44	n.s.
Kön (% kvinnor)	50	53	54	n.s.
Den dagliga träningens betydelse (1-7: betydelsefull)	4.31	4.35	4.31	n.s.
Miljöfaktorers betydelse (1-7; betydelsefull)	4.30	4.18	4.11	n.s.
Tillgänglighet (1-7: lättillgängligt) Perceived Accessibility Scale (PAC)	5.42	5.36	5.81	n.s.
Nöjdhet (1-7: nöjd) Satisfaction with Travel Scale (STS)	4.96 ^{a, b}	4.76 ^a	5.19 ^b	F = 4.62*

Bil

	F Medel	P Medel	A Medel
Beteende (andel)	0.04 ^a	0.07 ^a	0.59 ^b
Attityd	1.47 ^a	2.06 ^b	4.39 ^c
Subjektiv Norm	2.02 ^a	2.80 ^b	4.31 ^c
Upplevd kontroll	1.62 ^a	2.41 ^b	5.30 ^c

1-7; högt värde indikerar en positivare inställning

Sammanfattning

- Den förenklad TTM modellen med tre (istället för 5) stadier stämde väl överens med det färdmedelsval som mättes med TravelVu appen.
- Det fanns få skillnader mellan grupperna i de tre olika TTM stadierna. Inga skillnader med avseende på ålder, kön och betydelsen av daglig träning för något färdmedel. Enbart nöjdhet (STS) skilde sig åt för samtliga färdmedel.
- Interventioner som fokuserar på attityd, subjektiv norm och upplevd kontroll tros kunna flytta personer från ett TTM stadie till ett annat.
- För att kunna designa effektiva interventioner måste vi ta hänsyn till de uppfattningar som ligger bakom individers attityd, subjektiva norm och upplevda kontroll.

TACK
för er uppmärksamhet

henriette.wallén.warner@vti.se

jan.andersson@vti.se
gunilla.bjorklund@vti.se